

'LI HEEFT HET ALLERBESTE GEMAAKT van het leven dat ze kreeg'

Zo veel dromen, zo veel ideeën. En toen werd Lianne ziek. Begin dit jaar overleed ze – nog maar 37 jaar. Paul (37) bleef achter met Oscar (8) en Tygo (6). En met herinneringen aan een fantastische zeventien jaar samen. "Ik fiets nog regelmatig met een glimlach langs de plek waar we elkaar voor het eerst zoenden."

"Afgelopen februari werd onze oudste acht jaar. Oscar wilde dat zijn moeder bij zijn kinderfeestje was, een dj-feestje dat Lianne nog had geregeld voordat ze te ziek werd. Lianne kwam met de wensambulance. Ze lag inmiddels in het ziekenhuis, omdat het niet goed ging. Haar haar was die week uitgevallen. Het was een beetje vreemd: zo'n moeder met een pruik op liggend op een brancard aan de feesttafel vol vriendjes. Maar zij maakte alles normaal, ze kende geen gêne. Ze juichte vrolijk mee alsof het allemaal oké was, en daardoor vonden de kinderen het ook normaal. We hebben onze zontjes altijd verteld dat mama ziek was en op een gegeven moment ook dat ze niet oud zou worden. Toen duidelijk werd dat Lianne binnen niet al te lange tijd zou overlijden, hebben we dat aan de jongens verteld na overleg met een maatschappelijk werker. 'Kinderen hebben eerste recht op informatie,' zei hij. 'En gebruik definitieve woorden als je definitief nieuws vertelt, dus gebruik het woord 'nooit'. 'Dat laatste is belangrijk, want anders zoekt het kinderebrein uitwegen. Ik weet nog hoe onze jongste zoon Tygo vertelde dat hij astronaut wilde worden toen mijn vader overleed. Want opa zat toch op een ster? Kinderen willen het ontkennen en je moet ze stimuleren het te accepteren. Dus legden we aan Oscar en Tygo uit: 'Mama zal altijd in herinnering bij ons blijven en we zullen mama's liefde blijven voelen, maar mama komt jullie nooit meer van school halen. Mama zal jullie nooit meer naar bed brengen. En ze zal jullie nooit meer knuffelen.'"

POWERKOPPEL

"Lianne stond op een box te dansen toen ik haar ontmoette. Het was het openingsfeest van de hotelschool in Maastricht. We waren allebei negentien en aan het eerste jaar begonnen. Ik was meteen verliefd op dat vrolijke, stralende wezen. Mijn openingszin was vreselijk slecht: 'Ben jij ook Indisch?'

Dat bevestigde ze, we hebben allebei één Indische ouder. Al een beetje dronken vervolgde ik met: 'Indische meisjes zijn de mooiste meisjes ter wereld.' Ik maakte geen indruk op haar. En bovendien: ze had al een vriend. Een jaar ging voorbij, een jaar waarin ik in haar versie van het verhaal constant op haar heb gewacht, daar graptten we later altijd over. We gingen met elkaar om en hadden gemeenschappelijke vrienden. Toen haar relatie voorbij was, biechtte ze aan mijn beste vriend – die ook een goede vriend van haar was – op dat ik de enige op school was met wie ze wel iets zou willen. Hij briefde dat natuurlijk meteen aan mij door en ik kon het niet geloven. 'Zei ze dat echt?' vroeg ik blij. Even later kwam ze langs bij mijn werk. Ik had een uitzendbaantje als barman in Maastricht. Giechelend kwam ze binnen met een vriendin en ze bestelde twee warme chocolademelk, superongemakkelijk. We wisten het allebei al. Ik fiets nu nog regelmatig met een glimlach langs de plek waar we elkaar

waren we naar de hotelschool gegaan omdat we naar Azië wilden. Kortom: we waren meteen een powerkoppel."

ALLES WERD ANDERS

"We wilden allebei naar Maleisië voor onze eerste stage, maar er waren maar vier plekken. Lianne werd uitgeloot, terwijl ik wel mocht gaan. Dat was even drama, maar al snel verheugde zij zich op haar stage in Disneyland Parijs. Vijf maanden lang zagen we elkaar niet. Elke vrijdag om vijf uur 's middags belde ik haar met een telefoonkaart, naar een telefooncel bij Disney. Als ze er niet stond, moesten we weer een week wachten vanwege onze schema's en het tijdsverschil. Na onze stage vloog ze naar me toe. Ik zie haar nog de hotellobby in Maleisië binnenkomen, ik was intens happy om haar weer te zien. Daarna backpackten we zes weken door Indonesië. We eindigden op Bali, waar we dankzij onze hotelconnecties voor een spotprijs logeerden in een luxe resort. Toch wisten we er al

'HET WAS EEN BEETJE VREEMD: ZO'N MOEDER MET EEN PRUIK OP, OP EEN BRANCARD AAN DE TAFEL VOL VRIENDJES. Maar zij maakte alles normaal'

voor het eerst zoenden. Lianne en ik zijn gewoon voor elkaar gemaakt, dat wist ik meteen. Ze is mijn droomvrouw, vanbuiten en vanbinnen. Hoe zij altijd blij en vrolijk was zonder oppervlakkig te zijn. Hoe ze niet bang was om te zeggen wat zij dacht dat goed was voor een ander, hoe ze anderen kon opbeuren en dingen vanuit een ander perspectief kon laten zien. Lianne en ik hadden bovendien veel gemeen: beiden vooral met onze moeders opgegroeid, Indische roots en ondernemend. Allebei

ons geld doorheen te jagen en moesten we de laatste twee dagen inchecken bij een hostel vol kakkerlakken. Het ontspannen gevoel van al die cocktails en massages was meteen weg, dat was een goede les, haha. We spraken met elkaar af dat we elke vijf jaar terug zouden gaan naar Bali. Het was het begin van samen dromen. Tijdens onze tweede stage zaten we allebei in China, maar wel duizend kilometer van elkaar vandaan. Soms pakten we een nachttrein naar elkaar toe. Het heeft ook wel wat, →

dat afscheid nemen. Die druk van elkaar straks weer moeten missen maakt dat je meer tegen elkaar zegt. Lianne en ik voelden daardoor al snel dat we soulmates waren, meer dan geliefden. We voelden een diepe verbintenis, die ik nu nog voel. In de jaren erna woonden we op heel veel plekken. Na onze studie gingen we naar Barcelona, waar ik een master haalde en Lianne Spaans leerde. Toen naar China, tussendoor een jaar in Amsterdam, omdat mijn vader ernstig ziek was en we in de buurt wilden zijn. Daarna weer China. We besloten ons daar voorlopig te vestigen. Ik werkte voor een evenementenbureau bij de Olympische Spelen in 2008 en begon erna in Shanghai met ondernemen. Ons evenementenbureau organiseerde onder andere het Nederlandse paviljoen op de Wereldtentoonstelling in Shanghai. Lianne gaf leiding aan de veertig hosts en

beginnen. We waren de eersten van onze vriendenkring die ervoor gingen. Oscar en Tygo zijn beiden in Shanghai geboren, wij waren 29 toen we ouders werden. Lianne besloot thuisblijfmoeder te worden, maar ze zat niet stil. Tijdens de zwangerschap studeerde ze Chinees aan de universiteit. Op dat moment waren we al blij dat zij fulltime bij de kinderen kon zijn, maar achteraf waren we er nog dankbaarder voor. Ze heeft iedere dag van het leven van de jongens meegemaakt. Na tien jaar China besloten we naar Singapore te emigreren. Daar is de lucht schoner dan in Chinese grote steden, waar je vanwege de smog regelmatig amper naar buiten kunt. Ik kon in Singapore een nieuwe vestiging van mijn bedrijf openen en onze oudste zoon Oscar begon in de peuterklas van de Hollandse School. We hadden zin in ons nieuwe leven, maar toen

Uit Liannes dagboek:

Paul en ik gingen op een bankje zitten. Allebei durfden we het niet hardop te zeggen. Zal ik dit overleven? We schakelden over op de overlevingsstand. Voor je kinderen kun je niks verbergen. Toen ik kaal werd, leek ik wel een paasei. Mijn zoontje Oscar maakte 'medicijn' voor me zodat mijn haar terug zou komen. Tygo was te klein om het te begrijpen. Steeds weer zei ik: "Dit gaat voorbij, het komt goed." De dag voor de operatie maakte ik foto's van de borst die ik zou verliezen. Rustig liet ik me de operatiekamer op rijden. "Ja, haal die rechterborst er maar af," grapte ik (het moest de linkerborst zijn). Bij de bestraling dachten ze dat ik meegekomen was met een ouder iemand. Ik was altijd de jongste in de wachtkamer.

GENIETEN, NÚ

"Liane kon het – nog beter dan ik – accepteren. Gisteren is niet meer, we maken er het beste van. Kanker, dat was pas een wereldreis. Steeds weer een nieuwe bestemming. Steeds weer een nieuwe fase, een andere behandeling. We kozen voor borstamputatie en bestralen in Nederland, waar familie ons kon steunen en verzorgen. De chemo was in de winter en die zouden we in het lekkere klimaat van Azië doen. Toch nog naar onze droomplaats Singapore, al was alles nu anders. Voorheen keken we niet verder dan een jaar of twee, voor Singapore hadden we voor het eerst een vijfjarenplan gemaakt. Nu schroefden we dat meteen terug naar een jaar. We hadden heel snel geleerd dat verder vooruitkijken nergens op slaat. Na elke chemokuur pakten we het vliegtuig om met het gezin een weekendje weg te gaan. Naar Phuket of Bali, Borneo of Bintang, een eilandje voor de kust van Sumatra. Lianne mocht niet in de zon, maar pakte zich van top tot teen in en ging onder een parasol zitten met haar voeten in het zand. Ze keek naar onze jongens die met één vierkante meter zand uren zoet waren. Dat was haar geluk. Ze

voelde zich ellendig soms, maar ze wilde meer dan ooit genieten, nú. Uiteindelijk keken we op de periode van chemo's terug als een tijd met heel veel mooie hoogtepunten. De behandelingen gingen goed en toen Lianne klaar was, besloten we naar Bali te gaan om te resetten als gezin. We wilden naar de fijnste plek die we ons konden voorstellen om te bedenken: wat nu? Na drie maanden wisten we dat we geen palmbomen wilden, maar familie. We besloten weer in Maastricht te gaan wonen en dat was de beste beslissing ooit."

Uit Liannes dagboek:

We genoten volop van het leven, heerlijk om weer in Europa te zijn. Toen bezerde ik mijn rug tijdens yoga. Ik ging naar de osteopaat en daarna gewoon weer door met yoga. Maar op een dag werd ik wakker en kon ik niet uit bed komen van de pijn. Een scan wees niets uit. Dan een MRI-scan, het is vast een hernia, dacht ik. Maar het was slecht nieuws: uitgezaaide borstkanker in botten en lever. Paul begon meteen te huilen, ik voelde me alsof ik in een bad vol ijsblokjes gegooid was en stelde de engste vraag van allemaal: hoe lang heb ik nog?

GRIP OP HET LEVEN

"Het was het doemscenario. Het slechtste nieuws dat je kunt krijgen. Aan uitgezaaide borstkanker is niets te doen. In mijn achterhoofd was altijd de angst blijven zitten dat het terug kon komen. Toch was ik net gaan geloven dat het echt goed zou komen. Lianne was weer flink aan het sporten. Ik kwam weer een beetje boven Jan na een burn-out door tweeënhalve jaar stress van de eerste keer kanker. Toen kregen we het nieuws dat het terug was en niet meer te genezen. Ironisch genoeg was het een goed moment, want we hadden net een beetje energiebuffer opgebouwd, een adem-pauze gehad. Dit konden we aan, dachten we. Van het jaar daarna weet ik weinig

'IN MIJN ACHTERHOOFD ZAT ALTIJD DE ANGST DAT HET TERUG KON KOMEN. Toch was ik net gaan geloven dat het echt goed zou komen'

hostessen en zorgde voor de vipgasten. Later begeleidde Lianne als freelancer bedrijven en delegaties uit Nederland in China. We hadden een rijk sociaal leven en gingen soms wel drie keer per week stappen. We reisden veel en zorgden ook dat we bij alle belangrijke momenten in Nederland waren, want Lianne en ik zijn beiden heel close met onze familie. Onze ouders verbleven jaarlijks meerdere weken bij ons in het buitenland. Ons leven ging snel, je wist nooit wat we het jaar daarop zouden doen. Vooral Lianne was goed in niets uitstellen: wil je iets? Doe het! Ook aan kinderen wilden we niet te laat

werd alles anders. Lianne gaf borstvoeding aan Tygo en ontdekte tijdens het voeden een knobbeltje. Ik weet nog hoe de arts ons het slechte nieuws vertelde. Hij stippelde meteen helemaal uit hoe de komende jaren eruit zouden zien: second opinion in eigen land, een operatie, bestraling, chemo. Het was te veel, wij konden nog niet eens geloven dat Lianne borstkanker had. We liepen het ziekenhuis uit en stonden midden in de drukste straat van Singapore, Orchard Road. Alles en iedereen ging gewoon door. Lianne omschreef later hoe 'gezond naïef' al die gehaaste voorbijgangers leken en hoe fragiel tegelijkertijd."

meer. We hadden toen nog hoop dat het misschien niet het einde was, dat Lianne met behandelingen nog wel vijftien jaar zou leven. We probeerden te snappen wat er gebeurde, grip op het leven te krijgen, grip op iets wat niet te controleren was. En ondertussen het gezinsleven zo normaal mogelijk door te laten gaan. Daarna kwam langzaam het besef dat Lianne geen vijftien jaar meer zou leven, en ook geen tien. De behandelingen werkten steeds maar kort, wat betekent dat de opties eerder opraken. Ik bleef langer ontkennen dan Lianne. Ik bleef denken: je weet het nooit, misschien geneest ze wel. Lianne accepteerde dat ze niet lang meer had, hoe hard dat ook was. Dat kwam misschien doordat ze het altijd al wist. Al lang voor de kanker zei ze eens tegen mij: 'Ik denk niet dat ik oud word.'"

HUILEN, ACCEPTEREN, RELATIVEREN

"2019 bombardeerden we tot 'het beste jaar ever'. Financieel ging het niet super, want van werken kwam niet veel, maar Lianne kon goed om hulp vragen. We gingen naar Bali en Singapore, logeerden bij vrienden. We organiseerden een groot liefdesfeest in de tuin van onze goede vriend Tim, onze Love Soiree. Met spetterend vuurwerk. We hadden gezien hoe er op een uitvaart vuurwerk werd afgestoken, waarop Lianne tegen mij zei: 'Ik wil geen vuurwerk na mijn dood, ik wil het nú.' Vrienden uit China, Amerika en Europa kwamen naar Zuid-Limburg om de liefde en het leven met ons te vieren, Lianne danste tot vijf uur 's ochtends. Vervolgens nodigden vrienden uit LA ons uit en daarna familie uit Bonaire. Intussen werd Lianne steeds actiever op Instagram, →

'HET HUIS DAT LIANNE VLAK VOOR HAAR DOOD VOOR ONS REGELDE – en waar ze zelf nooit heeft kunnen wonen – is fantastisch'

ze wilde iets met betekenis doen. Wat begon als een soort dagboek voor de jongens over de mooie dingen die we deden, werd een platform om te laten zien hoe zij met haar ziekte dealde. Ze was heel open over pijnlijke dingen. Lianne kreeg door dat ze via social media mensen kon helpen en positief kon beïnvloeden, iets wat ze haar hele leven al in haar contact met anderen deed. Sparkle Up Your Mind heet de stichting die we later oprichtten, want dat is precies wat Lianne deed. Natuurlijk brak zij ook weleens, maar Liannes breken ging niet over in een depressie. Het was bij haar huilen, accepteren, relativiseren en er het beste van maken. Op Bali liet ze armbandjes voor ons maken met een *star bead* erin. Als zo'n steentje breekt, is het nog net zo mooi, omdat het

patroon ook vanbinnen zit. Zo was het ook bij Lianne. Liannes ultieme droom was om haar gezin achter te laten in een mooi huis, een fijne plek voor de jongens om op te groeien. We woonden na terugkomst in een huurhuis, maar Lianne vond een te verbouwen koophuis en bedacht tot in de puntjes – met moodboards en kleurenschema's – hoe het eruit zou komen te zien. Een interieurontwerper die ze kende van Instagram hielp gratis en regelde kortingen bij al haar leveranciers. Omdat Lianne zo veel gaf, kreeg ze ook veel. 1 januari begon de verbouwing. Een paar maanden later kregen we te horen dat er geen behandeling meer was voor Lianne. Ik trok die verbouwing niet en toen kwam een buurman, die ik nog amper kende, naar me toe: 'Ik zou graag jullie verbouwing verder voor je

coördineren.' Het roert me nog steeds hoeveel liefde wij kregen. Dat kwam door Lianne en haar warmte."

UITVAART

"Het sterven duurde best lang, die week was ik dag en nacht bij Lianne in het ziekenhuis. Ze ijde veel door de morfine. Eindeloos praatte ik tegen haar, want we hadden afgesproken dat ik tegen haar zou praten als ze zou gaan, dat wilde ze graag. Eén nacht heb ik de hele nacht gepraat. Uiteindelijk ging ze, dat was een paar weken nadat we te horen hadden gekregen dat ze uitbehandeld was. De uitvaart was prachtig. Het was vlak voor corona, toch hadden we een live feed, voor alle vrienden in het buitenland. Op de trots en de liefde die zij achterliet, kon ik een maand door. Daarna was het zwaar. Oscar werd ziek door een infectie, ik moest met hem naar de eerste hulp racen. Alles alleen doen, rouwen tegelijkertijd... Pas sinds een paar maanden is er weer genoeg ademruimte om terug én vooruit te kijken. Ik ben zelfs weer verliefd, iets waar Lianne me al op had voorbereid. Ook toen ik er helemaal niet aan wilde denken, drukte zij me al op het hart dat ik straks weer gelukkig moest worden, de liefde vinden en een fijn leven moest leiden. Mijn vriendin Lara ontmoette ik via de jongens, haar twee dochters zitten op dezelfde school. Zij is gescheiden. Toen de vonk oversloeg, zat ik er eerst helemaal doorheen. Met Liannes foto in mijn hand heb ik heel hard gehuild. Mag ik dit wel? Ik wist dat zij dit voor mij wenste, maar toch zocht ik bevestiging dat het oké was. Niet veel later liet een vriendin van Lara, die ook bevriend was met Lianne, mij een spraakbericht horen dat Lianne haar een tijdje terug gestuurd had. 'Als ik er niet meer ben en Paul er klaar voor is, wil je hem dan voorstellen aan een van jouw vriendinnen? Ik weet zeker dat jij een vriendin hebt die hem gelukkig kan maken. PS Niet aan Paul

vertellen, dan vermoordt hij me.' Daarna heb ik het aan mijn familie en die van Lianne verteld, allemaal waren ze oprecht blij voor me. Toen pas kon ik me echt openstellen voor Lara. Laatst hoorde ik deze uitspraak over een dierbare verliezen: *You never move on, you move forward.* De liefde van Li en mij blijft, zij zal altijd mijn vrouw zijn. Nu ervaar ik dat ik parallel aan die liefde en aan verdriet ook geluk en nieuwe liefde kan voelen. Dat is bizar en fijn en bevrijdend."

WAAROM NIET IK?

"Li heeft het allerbeste gemaakt van het leven dat ze kreeg. Doordat ze mentaal zo sterk was, is dat gelukt. Zij had het in zich, maar heeft er ook keihard voor gewerkt. Ze heeft echt een studie gemaakt van positief denken, ging meteen aan de slag toen ze ziek werd: ze las eindeloos over kanker en mindset. Bovendien kreeg ze alles voor elkaar, omdat ze alles met iedereen deelde. Ontzettend veel liefde hebben we daardoor gekregen. Lianne vond zelfs dat kanker haar meer had gegeven dan afgenomen. Wij leerden al heel snel dat we moesten geven en communiceren om liefde en steun terug te krijgen. Lianne was daar ontzettend goed in, na iedere update van de oncoloog – vaak slecht nieuws – schreef zij een verslag dat diezelfde dag nog naar onze honderden familieleden en vrienden ging. Ze verwoordde wat we doormaakten en zei gewoon waar we behoefte aan hadden. Ze schroomde bijvoorbeeld niet om tegen haar nichtjes in het buitenland te zeggen: 'Kom naar me toe, ik heb jullie nu nodig.' Ze maakte zo het hele proces licht, ook voor mij als partner. Je hebt kanker niet alleen, je hebt het samen met je partner, je gezin, je ouders, familie, goede vrienden. Lianne en ik hebben ook zo veel geluk gevoeld met de liefde en zorg die we kregen van onze ouders. Je kind verliezen is toch het verschrikkelijkste wat je je kunt voorstellen.

Wij zijn heus weleens boos geweest, maar we vonden het nooit oneerlijk. We vroegen ons niet af waarom dit ons overkwam. Lianne zei letterlijk: 'Waarom niet ik?' We hebben zeventien prachtige jaren gekregen samen. Zoals Lianne een keer in het vliegtuig zei terwijl ze mijn hand pakte: 'Als we neerstorten, hebben we al een heel mooi leven gehad samen, vind je niet?' Een halfjaar na Liannes dood krijg ik nog regelmatig berichtjes van mensen die zij geraakt heeft. 'Ik wil je niet lastigvallen,' beginnen ze vaak voorzichtig, 'maar Lianne heeft mij ooit in een richting gestuurd waar ik zo veel aan heb gehad.' Zij heeft voor veel mensen iets betekend. Ook wat kanker betreft wilde Lianne anderen inspireren om positief te denken, in ongelofelijk moeilijke tijden. Daarom begon ze haar stichting."

Uit Liannes dagboek:

Ik wil niet achteroverleunen en wachten tot onderzoek een nieuw geneesmiddel oplevert.

STICHTING SPARKLE UP YOUR MIND

Een op de zeven vrouwen krijgt borstkanker. Bij een derde komt de kanker terug. Voor uitgezaaide borstkanker bestaat geen genezing, het is een heel agressieve vorm. Lianne richtte vlak voor haar dood Sparkle Up Your Mind op, Paul en goede vrienden runnen de stichting. Het doel is: meer onderzoek naar uitgezaaide borstkanker. De stichting zamelt geld in dat allemaal naar onderzoek gaat. Wil je doneren? Ga naar sparkleupyourmind.com. Volg sparkleupyourmind.bylianne ook op Instagram.

Wij – stadium 4 borstkankerpatiënten – zijn allemaal de ambassadeurs voor dit onderwerp. We moeten mensen onderwijzen, informeren, op de hoogte houden. Alleen dan begrijpen je familie en vrienden je en zullen ze je steunen. Dan zal men weten dat we er nog lang niet zijn. We hebben geen chronische ziekte, we hebben niet lang meer te leven. Dat moeten we met tijd en onderzoek veranderen. Daarom kies ik voor Sparkle Up Your Mind, ik kies ervoor om een verschil te maken.

FIJNE JEUGD

"Met de kinderen gaat het goed. Het huis dat Lianne vlak voor haar dood voor ons regelde en waar ze zelf nooit heeft kunnen wonen, is fantastisch. Het is vlak bij hun school en vriendjes, ze klimmen in bomen en fietsen de buurt rond. Ik weet dat ik ze een fijne jeugd kan geven. Laatst liep ik door ons huis en hoorde ik boven een vrouwenstem terwijl de kinderen giechelden. Dat was Lara die de jongens een hoofdmassage gaf. Wat een geluk dat ik het weer samen met iemand doe, denk ik dan. Elke avond bij het naar bed brengen, praat ik met Oscar en Tygo over mama, dat is ons ritueel. Haar foto staat groot in de woonkamer, we steken vaak een kaarsje aan voor mama. Of we zetten haar liedjes op zoals *Waka waka* van Shakira en dansen de kamer rond. Mama is er heel vaak bij. Eigenlijk is Lianne er altijd bij." ■